

5099
ACC. N:R.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV
—*—

Landskap: Småland. Upptecknat av: N. Gerward.

Härad: Aspland. Adress: Järrestad.

Socken: Virserum. Berättat av: K.A. Johansson.

Uppteckningsår: 1936. Född år 1872 i Hessellid.

Uppteckningen rör

Lövtäkt. s. 1-6.

Skriv endast på denna sida!

6 sid.

5099

1.

1

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Med ordet löva menar Johansson endast åstadkommandet av lövkärver. Det har i byn icke förekommit att man ^{endast} repat löv från träden. ^{Det var hela vintern, man tog av.} Lövtäkten skulle bedrivas efter slåttern. Egentligen skulle den börja efter augusti. Löven voro då icke längre så färska. De innehöllo alltså då mera foder. Lövtäkten var i regel mest intensiv i slutet på augusti och hela september månad, beroende på när slåttern infallit.

Man brukade ^{skära fristat} av alla lövträd, mest asp, ask och björk. Till fåren kunde vilket slag som helst användas. Lite hö som omväxling var bra. Hästar godtog endast asp.

Då man repade löv använde man endast ett verktyg nämligen lövhackan. Denna består av en avbruten lie satt på ett kort skaft. Något skydd för fingrarna

5099

2.

2

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

använde man icke, ehuru den handen som höll grenen ofta hade behövt ett sådant. Något redskap att dra ner högt sittande grenar med hade man icke, enär man icke lövade träd som stod på rot, utan endast sådana, som man sågat av. Lövbrytningsarbetet utfördes både av män och kvinnor. Karlarna högg ner trädet och gjorde kärvarna, kvinnfolket utförde kvistningen.

De avhuggna kvistarna samlades ihop och bundos till kärvar. Kärvarna skulle bindas med björkvidjor. Något annat material dugde icke. Lövade man alltså en asp, måste man samtidigt ^{fälla} björk, för att man skulle få binnegrejor.

Kärvarnas antal räknades alltid i tjog. Det var ett gott arbete om man kunde göra 10 tjog kärvar på en dag. Till vinterfoder åt varje får beräknade man 15 tjog.

5099

3.

3

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Det var icke alltid man genast forslade hem kärvarna för att torka. I regel gjorde man det icke. Kärvarna kunde "rätas" mot en björk, en gärsgård eller varstans. Ibland kunde man sätta upp en lövhässja. Man utvalde två träd, vanligtvis björkar, med hög, rak stam. Invid dessa slog man ned två långa ~~sivres~~ stavra, en vid varje träd, på sådant avstånd från trädet, att man kunde lägga en grov "trinn" mellan björken och stavren. Första trinnen lades nu dit på en aln från marken och bands fast med en vidja. Över trinnen lades, eller rättare klövjades, kärvarna parvis tills trinnen var helt belagd. Då satte man dit en ny trinn på samma sätt ett stycke ovanför. Denna behängdes på samma sätt. Då hässjan blivit så hög, att man från marken icke kunde lägga ~~dit~~ över kärvarna, fick en man klättra upp och

5099

4.

4
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

sätta sig gränsle över trinnen, mottaga kärvarna och ordna dem.

Trinnerna voro grova, oklyvna, vanligen barkade gränstänger.

Man brukade hässja sådant löv, som man forslade hem först på vintern. Man brukade därför täcka ~~hö-~~ hässjorna med granris. Det kunde också hända att man lade in lövet i lövlada. Sådana finnas icke nu i trakten, men de voro alldeles likadana som de vanliga höladorna, knuttimrade med runda stockar, glest lagda. I dessa lador inlades lövkärvarna utan någon viss ordning.

Icke heller förekommer det numera att man hässjar lövet. Det löv man numera skär forslas hem med vanlig hövagn. Från hässja och lada forslades lövet vinter-

-Löv- (7)

5099

5.

5

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

tid med släde /släe/. Då

Då man bar kärvarna tåg man dem i toppändan och slog upp dem på vänstra axeln, så många man orkade med, och bar det hela som en börda på ryggen.

Före skiftet företogs lövningen av hela byalaget gemensamt. Kärvarna lades i högar och högarna skiftades efter gårdarnas storlek. Antalet mannar som en gård skulle släppa till vid arbetet berodde också på gårdens storlek.

Numera sker lövningen enskilt. Vanligen hjälpas grannarna åt. Är det t.ex. tre grannar som gemensamt löva, lägges kärvarna i tre högar, och fördelningen sker genom lottning. Detta tillgår på så sätt, att högarna först numreras. Dräfter tar man tre trästickor, som ävenledes numreras. Stickorna sättas mellan

5099

6.

fingrarna, så att numren icke synas. Sedan får representanten för varje gård dra en sticka och får på detta sätt numret på sin hög.

6
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV